

**Zadání případové studie z rodinného práva
2009**

**Doc. JUDr. Zdeňka Králíčková, Ph.D.
JUDr. Ing. Radovan Dávid**

5)

PŘÍPADOVÁ STUDIE

Práva dítěte v. práva jeho rodičů

Věc: Konflikt mezi právy dítěte a jeho „matrikových“ rodičů

Zkrácená právní věta: Respekt k rodinnému životu vyžaduje, aby biologická a sociální realita převážila nad právní domněnkou, která nikomu nepřináší prospěch

ÚKOLY:

1. Na serveru Evropského soudu pro lidská práva vyhledejte rozhodnutí ve věci *Kroon/-ová a další proti Nizozemí, Paulík proti Slovensku a Kňákal proti České republice*.
2. Přezkoumejte rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva a vytvořte vlastní právní věty.
3. Zamyslete se nad článkem 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod pro české a evropské rodinné právo.
4. Došlo v daných věcech ke střetu práv? Co je nejlepší zájem dítěte? Byl aplikován princip poměrnosti?
5. Uvažte správnost úvah vyjádřených v soudních rozhodnutích. S jakými úvahami a závěry se ztotožňujete?

6. Nastudujte:
 - a) žalobu ze dne 13. 9. 2007 (zamyslete se nad zákonnou lhůtou k podání paternitní žaloby, nad pluralitou žalovaných a nad navrhovaným důkazem),
 - b) usnesení ve věci péče o nezletilé ze dne 16. 4. 2009 o ustanovení kolizního opatrovníka nezletilé dožádaným soudem (dle místa bydliště dítěte),
 - c) sdělení kolizního opatrovníka nezletilé ze dne 3. 9. 2009 (zamyslete se nad zájmem dítěte ve vazbě na jeho právo znát svůj původ a na právo na respektování rodinného života bez ohledu na tzv. striktní právo),
 - d) protokol o jednání ze dne 21. 9. 2009.

Všechny materiály naleznete ve studijních materiálech předmětu MP 509 Z.

7. Pokuste se posoudit postavení biologického otce dítěte. Jakou roli v řízení sehraje (též ve vazbě na § 54 odst. 1 věta druhá a třetí ZOR)? Mohl by řízení o určení, resp. popření otcovství zahájit žalobou?
8. Jaké má řízení o určení, resp. popření otcovství charakter (spor/nespor)?

9. Jaká zásada se v tomto paternitním řízení uplatní, jde-li o dokazování a proč?
10. Danou kauzu posuďte ve světle výše citované judikatury Evropského soudu pro lidská práva a morálních norem.
11. Pokuste se odhadnout výsledek sporu za předpokladu, že se biologický otec k soudu dostaví (a event. se podrobí testu DNA).
12. Jakou roli hraje stanovisko kolizního opatrovníka dítěte? Co je v zájmu dítěte?
13. Naformulujte rozsudek a krátké odůvodnění. Lze dle naší právní úpravy *de lege lata* současně matrikového otce určeného tzv. striktním právem vyloučit (výrok č. 1) a biologického otce za otce určit (výrok č. 2)?
14. Jaký bude mít statusový rozsudek dopad do majetkové sféry dítěte a jeho matky (také s ohledem na § 95 ZOR a běh času).

15. Nastudujte literaturu uvedenou níže.
16. Uveďte „slabá místa“ platného zákona o rodině ve věci určování a popírání rodičovství.
17. Zamyslete se nad krátkými popěrnými lhůtami matrikových rodičů a jejich počátkem.
18. Je ústavně konformní, že dítě nemá *de lege lata* tzv. popěrné právo?
19. Je ústavně konformní, aby byla v soukromoprávním kodexu zakotvena „silná role“ nejvyššího státního zástupce? K tomu vyhledejte *Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 6/2003 o postupu státních zástupců při prošetřování předpokladů žaloby dle § 62 nebo 62a zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění zákona č. 91/1998 Sb.*, a zaujměte k němu vlastní stanovisko.

20. Uveďte vlastní stanovisko k problematice určování a popírání rodičovství v návrhu nového občanského zákoníku (www.psp.cz). Je třeba setrvávat na

tradici, resp. tzv. striktním právu vzniklém před více než 200 lety, kdy byla legitimita manželského dítěte velmi vysoce ceněna a otce nebylo možné pozitivně určit? Je vždy matka jistá a otec nejistý? Je možné inovovat? Je třeba zohlednit právo dítěte znát svůj původ? Má biologická realita zjistitelná pomocí testu DNA vždy přednost?

21. Uveďte vlastní stanovisko k problematice určování a popírání rodičovství v novém slovenském zákoně o rodině (viz zákon č. 36/2005 Z. z.).

22. Jak by měla vypadat ideální úprava určování a popírání rodičovství v Evropském občanském zákoníku?
Věc posuďte s ohledem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva.

Prejudikatura: dle zadání, další dle vlastního vyhledání

Právní předpisy: ZOR, Listina základních práv a svobod, Úmluva o právech dítěte, Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, slovenský Zákon o rodině, návrh nového občanského zákoníku, popř. další dle vlastního vyhledání

Literatura:

- *Jíšová, A.:* Návrh nejvyššího státního zástupce na popření otcovství v praxi (k diskusi). Bulletin advokacie, 2006, č. 11 – 12, s. 80 a násl.
- *Králíčková, Z.:* Popírání otcovství nejvyšším státním zástupcem a subjektivní přirozená práva dítěte. Bulletin advokacie, 2007, č. 5, s. 32 a násl.
- *Králíčková, Z.:* Tradice a inovace v rodinném právu se zaměřením na rodičovství. In *Fiala, J., Hurdík, J., Selucká, M. (eds.):* Tradice a inovace v občanském právu. Sborník z konference. Brno: MU, 2007, s. 143 a násl.

- *Kopalová, M.:* Právo na popření otcovství na základě nově zjištěných biologických dat. *Právní fórum*. 2007, č. 1, Příloha, s. 1 a násl.
- *Hrubá, M.:* Lidskoprávní aspekty sladování biologického a právního rodičovství. www.law.muni.cz. Sborník z konference Dny veřejného práva, Brno, 2007.
- *Králík, M., Svák, J.:* K právní možnosti změnit pravomocné soudní rozhodnutí o určení otcovství. *Jurisprudence*, 2007, č. 3, s. 46 a násl.
- *Bálintová, M.:* Možnosť zapretia otcovstva v kontexte práva na rešpektovanie súkromného života. *Justičná revue*, 2007, č. 4, s. 527 a násl.
- *Schwenzer, I., Dimsey, M.:* Model Family Code. Antwerpen – Oxford: Intersentia, 2006.